

Sammanställning nätverk Unga vuxna i Nordväst

Inledning

FoU-Nordväst genomförde 2009 en seminarieserie som specifikt vände sig till personal inom försörjningsstöd. Temat vid ett av seminarierna var ”*Unga vuxna*” och deltagarna fick tillfälle att reflektera över de unga vuxna som socialtjänsten har kontakt med. Hur ser de ut, vad är kännetecknande för de som finns kvar i ”systemet” och på vilket sätt kan man utveckla arbetssätt för att förhindra eller om möjligt förkorta bidragstiderna, var frågor som behandlades.

Studier (Salonen 2000, 2003) rapporterar att de unga vuxna, 18 – 25 år, som aktualiserats för försörjningsstöd kan delas upp i tre grupper

1. ”*Studsarna*” - är aktuella under kort tid pga arbetslöshet. Dessa har oftast avslutad grundskola/gymnasieskola och ingår i olika nätverk/sammanhang. När de fått arbete eller kommit in på ngn utbildning återkommer de inte.
2. ”*Återvändarna*” – försörjningsstöd är en livlina i deras liv. Aktuella kortare eller längre perioder. Får arbete på arbetsmarknaden eller blir föremål för arbetsmarknadsinsatser. Misslyckas av olika skäl och återkommer. Beträffande ”återvändarna” kan tilläggas att de som ingår i gruppen är olika och har olika förutsättningar. Det förekommer att en del hittar sin väg och blir självförsörjande och avslutar kontakten med socialtjänsten. I gruppen kan även finnas individer som på sikt av olika skäl blir långvariga socialbidragstagare
3. *Långvariga socialbidragstagare/permanent arbetsmarknadsreserv* – denna grupp är aktuell för försörjningsstöd under långa tider oftast under flera år. Kännetecknande för gruppen är oavslutad skolgång, förekomst av psykisk ohälsa, förekomst av missbruk, föräldrarna är sedan årtal aktuella för försörjningsstöd, svaga nätverk.

Vid ett av seminarierna diskuterades en modell som syftar till att beskriva hur arbetet kring unga vuxna kan sorteras och struktureras:

Figur 1

Olika nivåer	Fråga	Vad kan göras?
A. Strukturell nivå	Vad vet vi om ungdomsarbetslöshet? Aktuellt kunskapsläge	Ex olika övergripande insatser som syftar till att minska arbetslösheten. Uppföljning av de som avbryter gymnasiet
B. Grupp nivå	Gruppens sammansättning?	Kartläggning/analys Statistik/jämförelser
C. Individnivå	Utreda styrkor/svagheter Resurser Intressen	Coachning Erbjuda alternativ Flexibla lösningar Tidiga insatser Identifiera behov

Figuren syftar till att illustrera hur den erfarenhetsbaserade kunskapen - det vill säga den kunskap vi får via mötet med Unga vuxna - kan användas för att utveckla arbetet.

A. Med referens till ovanstående modell måste frågan först ställas Vad vet vi om ungdomsarbetslöshet som exempelvis - Vad finns det för rapporter från forskningen och från myndigheter (Länsstyrelsen, Socialstyrelsen), Vilka insatser görs för att minska arbetslösheten? Vidare undersöka vad som gjorts i andra kommuner, vad har varit framgångsrikt?

B. På grupp/regional nivå kan gruppen systematiskt kartläggas i syfte att få en tydligare bild av hur gruppen ser ut och vad som görs, behöver samverkan med andra aktörer utvecklas.

C. Nästa nivå är individnivån – hur kan vi förbättra arbetet utifrån den kunskap som finns och den erfarenhet vi har. Vad har varit verksamt? Här är det väsentligt att det inom arbetsgruppen finns utrymme för reflektion.

En följd av seminariet blev att sektionscheferna inom försörjningsstöd hösten 2009 beslutade ge FoU-Nordväst uppdraget att bilda ett nätverk för personal som möter Unga vuxna. Omvänt hade också kommit signaler från personalgrupperna om intresse för att mötas i nätverk och dryfta gemensamma frågor.

Begreppet 'unga vuxna'

I sammanhanget finns anledning att närmare definiera vad som menas med unga vuxna och varför begreppet som sådant har uppkommit. För 30-40 år sedan fanns det inte på agendan överhuvudtaget. Tröskeln mellan skola och arbetsliv var näst intill obefintlig. Unga vuxna som begrepp blev ett allt vanligare någonstans i skiftet 1999/2000 och kan ses som en följd av de genomgripande förändringar som samhället genomgått. Under 1990-talets ekonomiska kris i Sverige effektiviserades stora delar av offentliga sektorn och näringslivet vilket ledde till att många jobb försvann. Redan tidigare - 1980-tal - hade arbetstillfällena inom industrin successivt försvunnit. Samhällets svar på att möta krisen under 1990-talet var att utöka antalet utbildningsplatser på gymnasiet samt att etablera fler högskolor.

Trondman (1999) analyserar begreppet 'unga vuxna' som något som beskriver en förlängd ungdomstid och att unga idag både biologiskt och socialt blir vuxna allt tidigare, samtidigt som det dröjer allt längre innan de blir självförsörjande, avslutar utbildning, får ett arbete och på andra sätt blir vuxna, med allt vad det innebär. Begreppet består av fyra faser: fysiskt vuxen, tweenies, tonårstid och vuxen i samhället. Vi har valt att fokusera på de två sista faserna. Den tredje fasen tonårstid, eller den tid då man befinner sig mellan barndom och vuxentid är idag en mer utdragen period än vad den tidigare varit. Yngre barn vill fortare bli tonåringar och betar sig också ofta som om de vore äldre än vad de är. Samtidigt vill de äldre tonåringarna stanna kvar och dra ut på tonårstiden, så att den skjuter vuxenlivet, med allt vad det innebär av svåra val och mera ansvar, på framtiden. Den fjärde fasen vuxen i samhället är den tid då man mer och mer blir självförsörjande, bestämmer själv och tar viktiga beslut i fråga om utbildning och arbete.¹

Nätverk Unga vuxna i nordvästkommunerna

Nätverket Unga vuxna har träffats fyra gånger under våren 2010. Inriktningen på mötena har varit tudelat det vill säga erfarenhetsutbyte kring frågor som rör vardagsarbetet samt fördjupning i frågor av mer övergripande karaktär. De frågor som ägnats särskilt intresse vid mötena har varit

- vad som är kännetecknande för gruppen unga vuxna,
- hur arbetet är organiserat,
- psykisk hälsa samt
- möjliga arbetsmodeller.

Till några av nätverksträffarna hade externa föreläsare inbjudits i syfte att belysa och fördjupa frågorna.

Unga vuxna i nordvästkommunerna

Det som socialsekreterarna inom försörjningsstöd anser vara utmärkande för gruppen unga vuxna som de möter sammanfaller på väsentliga punkter med de resultat som forskare (Angelin, 2009) och myndigheter (SOU 2003; SKL 2009) också noterat nämligen:

- Avbruten skolgång främst gymnasium
- Ingen arbetslivserfarenhet
- Vill inte studera
- Har inget eget "driv"
- Förekomst av neuropsykiatriska funktionshinder. En del är utredda, andra väntar på att bli utredda
- En iakttagelse är att många är 2:a / 3:e generations socialbidragstagare
- Några omfattas av LSS-lagen. LSS resurser är inte anpassade för målgruppen vilket bidragit till att de vänder sig till försörjningsstöd
- Gemensamt för flertalet är behovet av stöd
- Många bor hos föräldrarna

¹ Trondmans analys är ett utdrag ur C-uppsatsen *Unga vuxna – och deras tankar om framtiden*, von Essen & Jerkstrand, 2006

Seminariedeltagarna rapporterar att de bedömer att antalet unga vuxna som vänder sig till försörjningsstöd har ökat under de senaste tre åren. I sammanhanget kan nämnas att det inte gjorts en inventering/kartläggning av det faktiska antalet unga vuxna. Däremot är det på det här stadiet en allmän uppfattning att det skett en ökning.

Som komplement till den bild som nordväst beskriver redovisas i korthet Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) rapport (2009). Tor Hatlevoll, utredare SKL, hade inbjudits till ett av nätverksmötena för att presentera rapporten:

- 95 procent av samtliga födda 1981 påbörjar gymnasiestudier
- 27 procent av samtliga födda 1981 har inte ett slutbetyg från gymnasieskolan vid 20 års ålder
- 13 procent av samtliga födda 1981 varken arbetar eller studerar vid 24 års ålder

Rapporten är en longitudinell studie av samtliga födda 1981. Registerstudien visar ett tydligt samband mellan resultaten i skolan och hur individerna lyckas etablera sig på arbetsmarknaden. Den sociala bakgrunden har fortfarande stor betydelse för studieresultat och etablering på arbetsmarknaden. Några utmaningar:

- Hur kan den nya gymnasieskolan bättre stödja grupper som idag inte får slutbetyg att i framtiden klara gymnasieutbildning?
- Hur kan man arbeta med de nyanlända som kommer efter sju års ålder för att de bättre ska klara utbildningen?
- Hur kan de arbetsmarknadspolitiska programmen utformas för att bättre kunna hjälpa/stödja unga ut i arbetslivet?
- Vuxenutbildningen är en viktig för dem som behöver komplettera sina gymnasiestudier. Finns det idag utrymme för dem som har kompletteringsbehov? Hur ser de alternativa utbildningsvägarna ut?
- Hur kan vi ge de unga den kunskap de behöver för att göra val i utbildningssystemet som leder till arbete?

Organisering

Hur har nordvästkommunerna organiserat arbetet i socialtjänstens försörjningsstödsenheter för att möta unga vuxnas behov? Det kan se mycket olika ut. Stora kommuner har möjlighet att specialisera arbetet vilket inte är möjligt i mindre kommuner. Nedan anges exempel på hur arbetet organiserats i två nord-västkommuner.

- Sollentuna har specialiserat arbetet kring målgruppen i den meningen att de avdelat socialsekreterare som specifikt arbetar mot målgruppen. Vidare har man utvecklat samarbetsformerna med Arbetsförmedlingen
- Järfälla har Ungdomsslussen som samarbetar med Arbetsförmedlingen och UV-gymnasiet. Styrkan med specialiseringen och den samverkan som utvecklats är att de är tillgängliga och med i vardagen. Det innebär att man får en bra bild över gruppens behov, styrkor/svagheter. För ytterligare information se rapporten om Ungdomsslussen www.fou-nordvast.com

Inom nordvästområdet ser samverkan med Arbetsförmedlingen mycket olika ut. Sollentuna beskriver ett väl utvecklat samarbete i den meningen att Arbetsförmedlingen har personal som arbetar med gruppen och man träffar dem regelbundet. Övriga kommuner uppger att de har samarbete men att det inte är lika systematiskt.

Den gemensamma bedömningen är att Arbetsförmedlingen är en viktig samarbetspartner och att samarbetet behöver utvecklas och fördjupas.

Psykisk hälsa

Utöver vad som nämnts om vad som är kännetecknande för unga vuxna uppges också att många har psykiska besvär vilket än mer försvårar att få ut dem i arbete. De besvär som uppges är ångslan, oro och ångest, nedstämdhet, depressioner och nedsatt psykiskt välbefinnande, nervositet, dåligt humör, dålig aptit, sömnbesvär och värk i olika delar av kroppen. Många skulle behöva ha kontakt med den öppna psykiatriska vården.

En erfarenhet för nordvästkommunerna är att det är mycket svårt att få kontakt med psykiatrin.

I syfte att fördjupa om utbredningen av psykisk ohälsa och dess möjliga orsaker redovisade Anton Lager, doktorand vid CHESS vid ett seminarium resultat från studien *Association between labour market trends and trends in young peoples mental health in ten European countries 19983-2005*, BMC Public health 2009:8. Några slutsatser:

- En analys av trenderna i Sverige och nio andra europeiska länder pekar på arbetsmarknadens betydelse. *Det finns en stark korrelation mellan den ökade andelen ungdomar utanför arbetskraften och andelen med psykiska besvär sedan mitten av 1980-talet.*
- I Sverige innebar 1990-talskrisen att andelen sysselsatta 15-24-åringar minskade från 700 000 till 400 000 på fyra år. Lite senare kom rapporter om fler fattiga, fler unga som levde på försörjningsstöd och fler som bodde kvar hos föräldrarna. Återhämtningen av ungdomars arbetsmarknad sedan dess gäller i stort sett bara tillfälliga jobb och deltidsarbeten.

Sammantaget finns det tydliga samband mellan människors status på arbetsmarknaden och deras hälsa, visar aktuell forskning.

NUEVO - Beskrivning av en arbetsmodell

Till ett av vårens möten hade Mia Ström inbjudits som är projektkoordinator för Nuevo.²

NUEVO har vuxit fram genom samverkan mellan fem kommuner i Östra Mellansverige; Norrköping, Uppsala, Eskilstuna, Västerås och Örebro, en kommun från varje län i regionen. Tillsammans har kommunerna för avsikt att göra en omfattande insats för arbetslösa ungdomar som är beroende av ekonomiskt bistånd. Målsättningen är att systematiskt och utifrån ungdomarnas särskilda behov, erbjuda behovsanpassat stöd som ska leda till tillträde på arbetsmarknaden och egen försörjning. Projektet har sin bakgrund i behovet av att utbyta arbetsformer och metoder för att få fler i den aktuella målgruppen att nå arbetsmarknaden.

Unga personer har under de senaste tjugo åren fått det svårare att etablera sig på arbetsmarknaden, och med bristfällig utbildningsbakgrund och bristande arbetslivserfarenheter är det många ungdomar som blir långtidsarbetslösa. Tiden utanför studiesystemet eller arbetsmarknaden är ansträngande och ger ofta upphov till individuella problem och känslor av maktlöshet. SOU-utredningen (SOU 2003:92) *Unga utanför* visar att allt fler ungdomar uttrycker en negativ framtidssyn och visar försämrat självförtroende och minskad delaktighet i samhället, med stress och ohälsa som följd. Ett resultat av ungdomars svårigheter att etablera sig kan vara den kraftiga ökningen av unga som uppstår sjuk- eller aktivitetsersättning på grund av psykisk ohälsa.

- Slutsatser från projektledningen

De fem kommunerna bakom NUEVO har vid flera tillfällen träffats för att diskutera och identifiera de behov och problem rörande arbetslösa ungdomar som kommunerna stöter på i sina verksamheter. Samtliga kommuner har arbetsmarknadsåtgärder för ungdomar, åtgärder som framför allt är fokuserade på aktiviteter som på relativt kort sikt ska leda till arbete. Detta har också varit en väl fungerande metod som gått hand i hand med det faktum att ungdomar traditionellt sett är arbetslösa under kortare perioder än vuxna. Tyvärr rapporterar dock kommunerna (Norrköping, Uppsala, Eskilstuna, Västerås och Örebro) att individuella problem hos ungdomarna blir allt vanligare och allt fler visar upp problembilder som begränsar möjligheterna att fullt ut stå till arbetsmarknadens förfogande. Kommunerna har också identifierat en rad orsaker till varför ungdomarna inte lyckas komma vidare mot egen försörjning.

För ett stort antal ungdomar som lämnat gymnasieskolan utan att gå vidare till arbete eller högre studier förefaller bilden ha varit ungefär densamma under de senaste åren - ungdomarna anvisas till en rad olika arbetsmarknadsåtgärder och kurser, och om de inte lyckas lämna arbetslösheten sker ett nytt anvisningsförfarande. Den rundgång som uppstår får ofta negativ effekt och ungdomarnas motivation och förtroende för myndigheterna minskar efter varje anvisning

² Texten är hämtad från NUEVO:s hemsida www.nuevoprojektet.se

- Varför kommer inte ungdomarna vidare

Orsakerna till varför ungdomarna inte kommer vidare är många och kommunernas uppfattning är att följande orsaker har betydelse (ej rangordnade):

- Ej för individen känd eller diagnostiserad kognitiv funktionsnedsättning
- Läs- och skrivsvårigheter, dyslexi
- Psykisk ohälsa
- Låg utbildningsnivå
- Missbruk av olika slag
- Sjukdom av fysisk karaktär
- Låg social kompetens
- Annan diffus social problematik
- En betydande andel har dessutom en sammansatt problembild där flera av ovanstående orsaker samspelar.

Som tidigare nämnts sker en rundgång där ungdomar gång efter annan anvisas till nya insatser och projekt. De kommunala aktiviteterna för arbetslösa ungdomar genomförs ofta i grupp där en handledare svarar för vägledning, motiverande samtal och eventuella praktiska och teoretiska kursmoment. De flesta aktiviteter innehåller en viss grundnivå till vilken deltagaren ska nå upp för att kunna anses delta i insatsen. Det kan här handla om krav på en viss närvaroprocent och vissa arbetsuppgifter. Om deltagaren inte lever upp till grundnivån anses deltagaren inte vara aktivt arbetsökande och anses ej medverka till att öka möjligheterna till egen försörjning. De flesta arbetsmarknadsåtgärder, både statliga och kommunala, är alltså konstruerade kring en viss teoretisk och praktisk ram vari insatserna genomförs. Deltagare som inte passar in i ramen kategoriseras ofta som fel målgrupp, ointresserade, omotiverade, behov av annan insats och så vidare. Följden av dessa utestängande funktioner i programmen blir avskrivning från insatsen och indragen aktivitetsersättning eller försörjningsstöd. För ungdomarna resulterar de utestängande mekanismerna även till ett utökat utanförskap där avståndet till samhällets ordinarie system ökar alltmer efter varje misslyckade.

- Nya arbetssätt behövs

Kommunerna anser att det är nödvändigt med nya former av arbetsmarknadsinsatser för ungdomarna ovan beskrivna. De behov som finns hos ungdomarna i den aktuella målgruppen rör såväl deras sociala sammanhang med vardagsliv, familj och vänner som förmågan att tillgodogöra sig utbildning eller att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Hos varje kommun bakom NUEVO återfinns de unga vuxna som här beskrivs. Det handlar om unga vuxna, som ofta anses svåra eller problematiska, och ibland besvärliga och där varken arbetsförmedling, försäkringskassa eller kommun anser sig ha rätt kompetens eller vara rätt instans för att arbeta med målgruppen. För att på allvar kunna stärka dessa unga människors möjligheter till ett självständigt liv utan försörjningsstödsberoende behöver kommunerna utöka sina insatser och sin kompetens kring målgruppen och dess behov. För att personerna i målgruppen ska få ökad makt över sitt eget liv och lyckas gå vidare mot egen försörjning krävs också kraftigt utökade resurser. För kommunerna i projektet räcker befintliga åtgärder inte till, nya insatser, metoder och samverkansformer behövs

PRESSMEDDELANDE APRIL 2010

NUEVO rätt väg ur lång arbetslöshet för unga vuxna

Projektet NUEVO tycks ha rätt modell för att hjälpa långtidsarbetslösa unga vuxna att nå egen försörjning. Det visar den halvtidsutvärdering som ska presenteras vid konferenser i deltagande kommuner.

NUEVO har Europeiska socialfonden som medfinansierar och genomförs i fem mellansvenska kommuner: Norrköping, Uppsala, Eskilstuna, Västerås och Örebro. Projektet – som hunnit ungefär halvvägs – ska hjälpa ungdomar (18–29 år), som fastnat i lång arbetslöshet och som har särskilda behov, att hitta en egen försörjning.

– Allting är väldigt positivt. Nu, mitt i projektet, kan vi konstatera att ungefär 40 procent av deltagarna kommit närmare någon form av egen försörjning, säger Mia Ström, projektkoordinator.

I varje kommun har man utvecklat egna arbetsmetoder inom ramen för projektet.

– Men alla metoder bygger på att det är samverkan som gäller. Alla inblandade, berörda ungdomarna, myndigheter och andra aktörer, tycker att det här är rätt väg för att nå resultat, säger Mia Ström. Nyligen gjordes en halvtidsutvärdering av NUEVO projektet och resultatet kommer att presenteras närmare för politiker och andra berörda vid konferenser i aktuella kommuner.

Källa: www.nuevoprojektet.se

Hur går vi vidare med utvecklingsarbetet i Nordväst?

Vårens arbete inom nätverket Unga vuxna syftade bland annat till att belysa gruppen Unga vuxna ur olika aspekter både vad som är kännetecknande för gruppen men även hur arbetet med gruppen kan utvecklas. Centralt har också varit det kollegiala erfarenhetsutbytet som upplevts som betydelsefullt. Nedan ges förslag på områden, vilka sannolikt inte är någon ny kunskap för kommunerna, där arbetet med unga vuxna behöver utvecklas.

Kommunernas ansvar

- Utveckla samverkan med arbetsförmedlingen
- Utveckla samverkan med psykiatrin

FoU-Nordväst kan i samverkan med kommunerna ta initiativ till följande

- inventera hur gymnasieskolorna i nordväst följer upp de elever som avbryter gymnasiet
- seminarium om gymnasieskolornas uppföljningsansvar
- kartlägga populationen unga vuxna i nordväst – hur ser gruppen ut, vilka insatser erbjuds, vad behövs.

Inflytande och välfärd – men inte för alla unga

(2010-06-15) Den ekonomiska krisen slår hårt mot unga. På ett flertal områden har ungas ekonomiska situation försämrats. Ungdomsarbetslösheten är fortsatt hög, skuldsättningen ökar och andelen med låg ekonomisk standard tycks öka. Det visar Ung idag 2010.

De allra flesta unga har det bra och lever under goda villkor. Men fortfarande är det en bra bit kvar till målen att alla unga ska ha verklig tillgång till inflytande och till välfärd. Det konstateras i Ung idag 2010, Ungdomsstyrelsens femte sammanställning av indikatorer som beskriver ungas levnadsvillkor.

Det mest alarmerande är att:

- Antalet arbetslösa i åldern 18–24 år var strax under 47 000 i månadsgenomsnitt under 2009, vilket är nästan 17 000 fler än 2008 och motsvarar en ökning på 56 procent. År 2001 var månadsgenomsnittet strax över 32 000. Utvecklingen under de fyra första månaderna 2010 är positiv för unga generellt, men för utrikes födda unga är utvecklingen fortsatt negativ.
- Prognosen tyder på att andelen ensamstående unga med barn i åldern 20–29 år med låg ekonomisk standard har ökat från 19 procent 2001 till 76 procent 2009.

Olika villkor

Ung idag 2010 visar att skillnaderna mellan de som har det bra och de som inte har det bra växer och att utanförskapet bland unga riskerar att öka. Levnadsvillkoren skiljer sig åt beroende på kön, om man är född utomlands eller i Sverige, var i landet man bor, om man har en funktionsnedsättning eller inte samt vilken socioekonomisk bakgrund man har.

Vad göra?

Ungdomsstyrelsen har i en rad rapporter lyft fram behovet av **samverkan med ungas behov i centrum**. Det behövs samordning av samhällets resurser för att bryta utanförskapet och minska ungas utsatthet. Det är viktigt såväl inom hälsoområdet och arbetsmarknadsområdet som inom andra sektorer.

Eftersom ungas socioekonomiska bakgrund påverkar deras levnadsvillkor och då ungas förutsättningar ofta skiljer sig åt, spelar **offentliga insatser** en stor roll för ungas lärande, hälsa, möjlighet till inflytande, kulturaktiviteter och etablering i samhället. Skolan är en av de viktigaste platserna för unga.

Det kommunala informationsansvaret bör förstärkas genom att man tar fram ett enhetligt sätt att identifiera vilka unga som står utanför arbete och utbildning. Dessutom rekommenderar Ungdomsstyrelsen ett nationellt initiativ för att möjliggöra för kommunerna att upprätta lokala databaser som kan underlätta arbetet med att identifiera, följa upp och stödja unga.

Källa: Ungdomsstyrelsens hemsida www.ungdomsstyrelsen.se

Referenser

Angelin A, (2009). *Den dubbla vanmaktens logik – en studie om långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland unga vuxna*. Lunds universitet.

Salonen, T. (2003). *Ungas ekonomi och etablering - En studie om förändrade villkor från 1970-talet till 2000-talets inledning. Ungdomsstyrelsens skrifter 2003:9*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Salonen, T. (2000). Ungdomars socialbidragstagande och försörjningssvårigheter under 1990-talet. i SOU:2000:40, *Välfärd och försörjning. Antologi. Kommittén Välfärdsbokslut* (ss. 171-205). Stockholm: Socialdepartementet

SOU 2003:92. *Unga utanför*

Sveriges kommuner och landsting (2009). *Födda 1981: 95-27-13*

Trondman, M (1999) *Kultursociologi i praktiken*, Lund: Studentlitteratur

Von Essen k & Jerkstrand E, (2006). *Unga vuxna – och deras tankar om framtiden*. C-uppsats. Malmö högskola

Förslag på fördjupningstexter inom området 'Unga vuxna'

Gillberg G, (2010). *Individualiseringens villkor. Unga vuxnas föreställningar om arbete och självförverkligande*. Göteborgs universitet

Puide A, (2000). *Socialbidrag i forskning och praktik*. Gothia

Ramström, J (1995) *Tonåringen i välfärdssamhället*, Lund: Natur och Kultur

Trondman, M (2003) *Unga vuxna – kulturmönster och livschanser En empirisk översikt*, Göteborg: Intellecta DocuSys

Ungdomsstyrelsens skrift 2005:10, *Fokus05 – en analys av ungas etablering och egen försörjning*, 2005

Internet

Ungdomsstyrelsens rapport *Ung idag 2010*. www.ungdomsstyrelsen.se
Rapporten går att ladda ned.

Ungdomsstyrelsens rapport *Vägarna in 2009*. www.ungdomsstyrelsen.se
Rapporten går att ladda ner.